

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-2241/2018-03

Датум: 11.03.2019.

Београд

На основу члана 5 а. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15 – др. закон, 62/2017), чланова 18., 24. и 28. став 1. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04, 36/09), члана 136. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16) и члана 23. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07 и 95/10), поступајући по поднетом захтеву носиоца пројекта, ЈП СКИЈАЛИШТА СРБИЈЕ, из Београда, Милутина Миланковића 9 (у даљем тексту: Носилац пројекта), заведен под бројем 353-02-2241/2018-03 од 11.10.2018.године Министарство заштите животне средине доноси

РЕШЕЊЕ

- 1. ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ** на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта изградње приступног пута до ски центра на Голији са пратећим паркингом, на к.п.бр. 3444/2, 3444/3, 3454/4, 3454/5, 3446/4, 3454/7, 3454/9 и 3445/4, КО Брусник, на територији СО Ивањица.
- Носилац пројекта је дужан да спроведе мере заштите животне средине предвиђене Студијом о процени утицаја из тачке 1. овог решења (поглавље 8. предметне Студије).
- Носилац пројекта је у **обавези да испоштује и друге услове и сагласности надлежних органа и организација** у складу са посебним законом, а посебно услове заштите природе.
- Носилац пројекта је у обавези да спроведе програм праћења утицаја на животну средину-мониторинг систем (поглавље 9. предметне Студије).
- Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана пријема одлуке о давању сагласности отпочне са извођењем пројекта. Решење и предметна Студија о процени утицаја саставни су део техничке документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта.
- О трошковима поступка биће решено посебним решењем.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Носилац пројекта, поднео је Министарству заштите животне средине захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта изградње приступног пута до ски центра на Голији са пратећим паркингом, на к.п.бр. 3444/2, 3444/3, 3454/4, 3454/5, 3446/4, 3454/7, 3454/9 и 3445/4, КО Брусник, на територији СО Ивањица, коју је израдило Предузеће за консалтинг, пројектовање и израду студија „ПЕТРАМ“ д.о.о, из Београда, Цара Уроша 35/4.

Студија о процени утицаја предметног пројекта је урађена о свему у складу са Решењем којим је утврђена потреба и одређен обим и садржај пројекта изградње приступног пута до ски центра на Голији са пратећим паркингом, на к.п.бр. 3444/2, 3444/3, 3454/4, 3454/5, 3446/4, 3454/7, 3454/9 и 3445/4, КО Брусник, на територији СО Ивањица бр. 353-02-01741/2018-03 од 13.09.2018. године.

Уз захтев су приложени Локацијски услови бр. 350-02-00252/2018-14 од 23.07.2018. које је издало Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

У складу са чланом 20. Закона о процени утицаја на животну средину, обезбеђен је јавни увид, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији – оглас у дневном листу „Српски телеграф“ од 23.10.2018.године, као и на службеном сајту министарства <http://www.eko.minpolj.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>.

Јавна презентација и јавна расправа предметне Студије је одржана 15.11.2018. године у просторијама општинске управе СО Ивањица. На јавној презентацији и јавној расправи, поред представника министарства, носиоца пројекта, обрађивача предметне Студије и општинске управе Ивањица, били су присутни и представници Друштва за заштиту и проучавање птица Србије и „Путеви“ д.о.о. Ивањица.

На поднети захтев за издавање сагласности на Студију о процени утицаја примедбе у писаној форми у законски утврђеном року доставили су: - Друштво за заштиту и проучавање птица Србије од 20.11. 2018. и Завод за заштиту природе Србије од 07.12.2018.

У складу са чланом 22. и члановима 23. и 24. Закона о процени утицаја на животну средину, образована је Техничка комисија Решењем број: 353-02-2241/2018-03 од 29.10.2018. године која је разматрала предметну Студију о процени утицаја на животну средину. Дана 30.11.2018. године одржан је први састанак Техничке комисије за оцену Студије о процени утицаја пројекта изградње приступног пута до ски центра на Голији са пратећим паркингом, на к.п.бр. 3444/2, 3444/3, 3454/4, 3454/5, 3446/4, 3454/7, 3454/9 и 3445/4, КО Брусник, на територији СО Ивањица, на коме је констатовано да је предметну студију неопходно дорадити/допунити, при чему су узети у обзир и коментари/сугестије на које су указали на јавној презентацији и јавној расправи чланови Друштва за заштиту и проучавање птица Србије – Нови Сад, Владике Ћирића 24/19, и које су доставили у писаној форми, као и примедбе Завода за заштиту природе Србије.

Техничка комисија је констатовала, с обзиром на значај и осетљивост ширег подручја у коме се налази локација на којој се планира реализација пројекта, а имајући у виду вишедимензионалну вредност подручја на националном нивоу, да се на предметну Студију не може дати сагласност док се не изврши дорада исте у складу са свим

примедбама Техничке комисије, Завода за заштиту природе Србије и Друштва за заштиту и очување птица Србије. Имајући у виду велики број примедби које је Техничка комисија констатовала у предметној Студији, на захтев Носиоца пројекта и Обрађивача Студије „Петрам“ д.о.о, из Београда, Цара Уроша 35/4 дана 19. 02. 2019. године одржан је састанак у просторијама Министарства заштите животне средине на коме су присуствовали представници надлежног органа, Обрађивач Студије „Петрам“ д.о.о и чланови Техничке комисије како би се наведене примедбе још једном размотриле, пре званичног достављања допуњене Студије. Састанак је био конструктиван и разрешио је дилеме око одговора на неке од примедби које је Техничка комисија имала. Све примедбе су таксативно наведене и на сваку од њих Обрађивач је припремио одговор, односно извршио допуну Студије у складу са истим.

На примедбу да се према члану 19. Закону о процени утицаја на животну средину Студију о процени утицаја може да израђује правно лице и предузетник ако је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности пројектовања, инжењеринга и израде студија и анализа, а да Предузеће Petram d.o.o. Београд има шифру делатности 7022 (консултантске активности у вези с пословањем и осталим управљањем) и да ова шифра обухвата давање савета, усмеравање или пружање оперативне помоћи пословним и другим организацијама у вези са управљањем, као што су стратегије компанија и организационо планирање, трансформисање пословних процеса, промена управе, смањење трошкова и друга финансијска питања, а да ове пословне услуге не обухватају: архитектонске и инжењерске консултантске активности (дел. 71.11 и 71.12) као и еколошке, агрономске, безбедносне и сличне консултантске активности (дел. 7490), одговорено је да је Привредно друштво „Petram d.o.o.“ у Агенцији за привредне регистре као претежну делатност навело је шифру број 70.22 - Консултантске активности у вези с пословањем и осталим управљањем, међутим, приликом регистровања Привредног друштва предат је и Оснивачки акт друштва оверен код јавног бележника где је наведено да ће поред претежне делатности Привредно друштво „Petram d.o.o.“ обављати и делатности које покривају следеће шифре: 71.12 - Инжењерске делатности и техничко саветовање, 42.21 - Изградња цевовода, 42.91 - Изградња хидротехничких објеката, 43.13 - Испитивање терена бушењем и сондирањем, које се налазе се у оснивачком акту Привредног друштва „Petram d.o.o.“, као и да је чланом 3. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/11, 99/11, 83/14 - др. закон и 5/15) предвиђено да друштво има претежну делатност, која се региструје у складу са законом о регистрацији, **а може обављати и све друге делатности које нису законом забрањене** независно од тога да ли су одређене оснивачким актом, односно статутом.

Примедба да сва латинска имена морају бити написана курзивом (*italic*) је прихваћена.

Примедбе које се односе на исправке у вези са списком и називом прописа и навођењем одговарајућих бројева Службених гласника су прихваћене.

На примедбу која се односи на чињеницу да је на страници 22 Студије (а такође и у делу 8.1.8 тачка 8.2) преписан текст из Локацијских услова за фазну изградњу приступног пута до ски центра на Голији (део II), са пратећим паркингом на К.П. бр. 3444/2, 3444/3, 3446/4, 3454/4, 3454/5, 3454/7, 3454/9, 3445/4 КО Брусник, општина Ивањица, издату од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, под бројем 350-02-00252/2018-14 од 23.07.2018. год., при чему се наводи да се обавезно уради квалитетна расвета свих саобраћајница и саобраћајних површина, међутим, у Локацијским условима

у делу IV каже се да увидом у урбанистички пројекат, у оквиру обе фазе није планирано прикључење на систем осветљења, што је у супротности са оним што је наведено у делу II истог документа и да је из наведеног потпуно нејасно да ли је планирано да се уводи расвета или није, одговорено је да, имајући у виду потврђен урбанистички пројекат, број 350-131/2018 од 18.06.2018. године, којим је наведено да је потребно предвидети квалитетну расвету свих саобраћајних површина и услове ЕПС Дистрибуције, Огранак Електродистрибуције Краљево, број Д-97288/2-18 од 04.04.2018. године, где се наводи да предметно подручје није опслужено електроенергетском мрежом, у даљој изради техничке документације за потребе издавања Решења о грађевинској дозволи за пројекат приступног пута и паркинга, осветљење саобраћајних површина ће бити предмет посебног пројекта, односно техничке документације која ће бити израђена када се за то стекну услови. Сходно наведеном, техничка документација за потребе изградње приступног пута и паркинга неће садржати сепарат осветљења саобраћајних површина. На основу ових чињеница издато је и позитивно решење Ревизионе комисије на сам идејни пројекти и издати су локацијски услови. Из свега горе наведеног у студији о процени утицаја на животну средину неће бити уврштен део пројекта који се односи на извођење квалитетне расвете саобраћајних површина и паркинга, с обзиром да у фази пројекта није било могуће ни израдити исти.

На примедбу да се у тексту Студије наводи да укупна површина приступног пута и пратећег паркинга чини 54,66% заузећа површине катастарских парцела и да „у току изградње објекта неће бити ангажована већа површина земљишта него што је у фази коришћења“, а пошто се говори о земљишту које је под шумом I. класе није јасно, јер није објашњено, која је намена земљишта на осталих 45,34% површине катастарских парцела, и на питање да ли ће и тај део шуме бити подвргнут сечи, одговорено је да је у Студији наведено, у поглављу 2.2. на страни 24, укупна површина свих предметних парцела износи 2 ha 19 a 97 m². Од те површине у I фази реализације пројекта изградње приступног пута и паркинга до ски центра на Голији биће заузето 54,66% и то је део шуме који ће бити посечен. За сада (фаза I) преостали део шуме који се налази на преосталих 45,34% површина свих парцела предметног пројекта није планиран за сечу, али ће већи део те шуме бити посечен у фази II изградње паркинга. Подаци о тачном заузећу и површинама фазе II изградње паркинга у овом тренутку нису познати обрађивачу студије.

Примедба да се предметна локација налази у оквиру заштићеног подручја природног добра Парк природе „Голија“ у оквиру првог (од два) Резервата биосфере у Србији под именом „Голија-Студеница“, еколошке и Емералд мреже, подручја од значаја за биљке (РА), дневне лептире (РВА) и птице (ИВА), неопходно је графички представити положај предметне локације у оквиру Парка природе Голија, као и положај у односу на локалитете који су под I и II режимом заштите, како би се разјаснило да ли предметна локација користи подручје које је у поменутих режимима заштите је прихваћена.

Примедба да се табела са приказом неких од заштићених врста присутних на Голији са статусима заштите са свим коментарима уврсти у судију је прихваћена и табела је уврштена у оквиру поглавља 2.7.3 Природне вредности локације предметног објекта, уз напомену да се она односи на целу Голију. Из табеле су избачене строго заштићене врсте животиња које се односе на територију Војводине јер оне нису релевантне за предметно подручје Голије.

Примедба везана за навод обрађивача у тексту студије (стр. 88) „да би се смањио утицај на заштићене врсте, експерти ће прегледати трасе пре изградње, и ако има заштићених врста у периоду размножавања, птица или животиња, изградња ће бити

одложена до завршетка тог периода.“, где обрађивач није дефинисао експерте је прихваћена. Текст у студији је измењен и гласи: „да би се смањио утицај на заштићене врсте, Носилац пројекта ће у сарадњи са управљачем Парка природе „Голија“ који ће и одредити експерте из области заштите биљних и животињских врста, ангажовати исте. Поменути експерти ће прегледати трасе пре изградње, и ако установе да на предметној локацији има заштићених врста у периоду размножавања, птица или животиња, изградња ће бити одложена до завршетка тог периода.“

Примедба које се односи на присуство ендемичне врсте планинског јавора (*Acer heldreichii Orph ex Boiss*) и неопходност утврђивања да ли на предметној локацији има представника ове врсте је прихваћена и у текст студије је додат део да на предметној локацији нема представника ендемичне врсте планинског јавора, а као доказ за ту тврдњу у прилогу студије дат је извештај ШГ Голија, број 3936-1, од 18. 10. 2018. године са дознакама врсте шуме по катастарским парцелама где је предвиђена реализација пројекта изградње приступног пута са пратећим паркингом. И у извештају и у дознакама на поменути парцелама наводи се само смрча као врста дрвета.

Примедба која се односи се на неосновану тврдњу обрађивача студије да „у зони предвиђеног пројекта ендемичне и реликтне врсте нису констатоване“ јер није наведен извор одакле је она преузета и комисија се позива на званични сајту ЈП „Србијашуме“, где поред планинског јавора наводи и неке друге флористички значајне врсте је делимично прихваћена. Тврдње да „у зони предвиђеног пројекта ендемичне и реликтне врсте нису констатоване“ обрађивач није преузео нити из једног извора, неко је то његова констатација приликом обиласка терена на почетку израде студије, а друге флористички значајне врсте преузете са званичног сајта ЈП „Србијашуме“ које комисија наводи односе се на цело подручје Парка природе Голија и нису релевантне за простор намењен изградњи приступног пута са припадајућим паркингом. На основу свега горе наведеног и узимајући у обзир чињеницу да у току разматрања Захтева за одлучивање о потреби процене утицаја није било примедби и коментара, да у самом Решењу о обиму и садржају студије није посебно захтевана израда „нултог стања“ где би се резултати исте уврстили у саму студију, као и да услови издати од стране Завода за заштиту природе такође не захтевају израду поменутог елабората о „нултом стању“ закључак о неопходности испитивања „нултог стања“ се не прихвата. Као додатно објашњење оваквог става, с једне стране, Обрађивач је сам у студији у оквиру поглавља 9.1. с обзиром на специфичност Парка природе Голије као целине наводи као веома важну напомену „Важно је напоменути да на предметној локацији до сада нису вршена системска или појединачна мерења/испитивања медија животне средине и да је препорука да се пре уласка у реализацију предметног пројекта и касније успостављања мониторинг система током његове експлоатације уради пресек стања и утврди тренутно стање медија животне средине.“. С друге испитивање медија животне средине и израда „нултог“ стања захтева дужи временски период и није могуће урадити је у временском року који је добијен од стране Техничке комисије за поступање по овим коментарима, као и чињеница да добијени резултати у овом периоду године чак и ако би се узели као основ „пресека“ стања не би дали реалне реалне резултате, нарочито с аспекта заштићене флоре и фауне на предметном подручју изградње приступног пута и паркинга. Предлог Обрађивача је да се осим у поглављу 9.1., такође у оквиру поглавља 8.4. Мере пре отпочињања радова на реализацији предметног пројекта, пропише мера Инвеститору израде извештаја „пресека“ тренутног стања животне средине са посебним аспектом на наугроженије медије животне средине и то: површинске воде, бука, као и

биљни и животински свет у подручју планирном за реализацију Фазе I пројекта изградње приступног пута и паркинга који је и основ израде ове студије, односно на медије животне средине који би у фази експлоатације објектабили предмет будућег мониторинга. Са те стране овакав документ би представља полазну основу и имао референтне податке за будући мониторинг. У исто време би се горе поменути реченица преформулисала и уместо препоруке стајао би обавеза.

Примедба да на Слици 30 треба обележити позицију реципијента отпадних вода - Дукићки поток је прихваћена.

Примедба да је у делу 6.2 уместо: „емисија чврстих и течних честица“ и „таложње издувних гасова“ потребно је пронаћи адекватније изразе је прихваћена, те је израз „Емисија чврстих и течних честица“ промењено у **загађујуће материје**, а „таложње издувних гасова“ промењено у **таложње штетних материја из издувних гасова**.

Примедба да је неопходно је обезбедити водне услове, који се издају за извођење радова који могу трајно, повремено или привремено утицати на промене у водном режиму, као и за израду планске документације за управљање заштићеним подручјима и газдовање шумама је прихваћена и обезбеђени су Водни услови, број: 948/1 од 06.02.2019. године издати од стране Водоприсредног центра „Морава“ Ниш и уврштени су у Студију.

Примедба да у се делу 8.1.2 Мере заштите земљишта у тачки 19. наводи да је носилац пројекта дужан да након завршетка извођења радова у потпуности спроведе санацију и рекултивацију деградираног подручја градилишта према Пројекту рекултивације, који се само на овом месту помиње без икаквог даљег објашњења је прихваћена и израз „спроведе санацију и рекултивацију деградираног подручја градилишта према Пројекту рекултивације“ је промењен у студији у „спроведе уређење и озелењавање простора око приступног пута и паркинга.“.

Примедба која се односи на чињеницу да су у делу 8.1.8 Мере заштите природе, преписани су услови заштите природе из Решења издатог од стране Завода за заштиту природе Србије бр. 019-1791/2 од 11.07.2018 год., па су тако тачке од 1 до 29 из поменутог Решења преписане у тачке од 66 до 92. Мера заштите под редним бројем 66 нема смисла: „планирану саобраћајницу предвидети са паркиралиштем на деловима катастарских парцела бр.: 3444/2, 3444/3, 3446/4, 3454/4, 3454/5, 3454/7, 3454/9 и 3445/4 све у КО Брусник, општина Ивањица“ је прихваћена.

Примедба да се у делу 8.6 у тачки 147 наводи као обавезна мера заштите „ да након изградње објеката, простор се мора довести у првобитно стање“, односно да је потребно појаснити на шта је конкретно Обрађивач мислио је прихваћена, тако да је наведена тачка промењена у студији и сада гласи: „Након изградње објеката, простор око приступног пута и паркинга се мора уредити озелењавањем, према прописаним мерама у тачки 8.1.10 Мере заштите биодиверзитета, флоре и фауне.“

Примедба да у делу 9 није јасно и прецизно дефинисан програм мониторинга различитих полутаната који се могу наћи у животној средини приликом радова на предметној локацији и да је у овом делу Студије Обрађивач само побројао законске регулативе и збирно у Табелама представио све параметре из поменутих регулатива, те да је у овом делу Студије потребно конкретно дефинисати на који начин ће се вршити мониторинг: предложити специфичне параметре на основу којих се могу утврдити штетни утицаји на животну средину као и број и распоред мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења утврђених параметара, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њихово праћење, а посебно

треба обратити пажњу на чињеницу да од предвиђених активности, сеча шума, бука и загађење вода ће имати највећи утицај на животну средину је прихваћена. У студији су дата предложена циљана мерења у складу са важећим Законима и дефинисане су тачке мерења за предметну локацију у оквиру поглавља 9. студије где се описује будући мониторинг.

Примедба Техничке комисије да за ову врсту пројекта Мониторинг ваздуха није уобичајено спроводити је прихваћена. Међутим, у коментарима добијеним од стране Завода за заштиту природе, број 026-3171/2 од 07.12.2018. године у тачки 9. каже се: „Након изградње и у току експлоатације потребно је радити мониторинг у који ће бити укључен и мониторинг аерозагађења и сходно резултатима могу се предузимати додатне мере за његово смањење.“ На састанку Техничке комисије одржаном 19.02. чланови комисије су остали при ставу да мониторинг ваздуха није уобичајено спроводити за ову врсту пројекта. Обрађивач је у потпуности прихватио сугестију чланова Техничке комисије и **мониторинг ваздуха ће бити искључен** из студије. Образложење за прихваћење ове сугестије Обрађивач даје и у самој студији износећи став у оквиру поглавља 6.2.1. у студији наводи да „Повремено може доћи до прекомерне емисије гасова у ваздух, али локалног карактера, који нестаје смањењем интензитета саобраћаја и генерално се могу занемарити. Извори загађујућих материја су покретни (линијски), а емитовани загађивачи се дифузно распростиру дуж трасе посматране деонице.“ Осим тога, у оквиру студије додатно је уврштен и прорачун количина емитованих загађивача издувним гасовима у случају 100% попуњености паркинга, који показује да количине загађивача које се јављају током планиране експлоатације приступног пута и паркинга нису велике, и да њихове концентрације неће прелазити дозвољене вредности.

Примедба да је у делу 9.1, према Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину, потребно да у оквиру програма праћења утицаја на животну средину, Студија садржи приказ стања животне средине пре почетка функционисања пројекта на локацијама где се очекује утицај на животну средину (тачка 1), односно да треба спровести мониторинг основног (нултог) стања Дукићког потока као будућег реципијента отпадних вода је делимично прихваћена У оквиру израде извештаја „пресека“ тренутног стања животне средине (описано у ставу Обрађивача у оквиру тачке 8) Носилац пројекта ће израдити једну комплетну физичко-хемијску анализу површинске воде Дукића поток, који ће укључивати и параметрима дефинисане према Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање, укључујући и параметре еколошког статуса („Сл. гласник РС“, бр. 50/12) и резултате исте представити у горе поменутом извештају. У прилог томе да је неопходно спровести мониторинг нултог стања Дукићког потока (како би се што боље предвиделе мере и активности које ће ублажити негативне утицаје) иде и део текста (који није предмет ове Студије али је блиско повезан са истом јер говори о будућим плановима везаним за Дукићки поток) који је преузет из Одлуке о доношењу плана детаљне регулације за ски центар „Голија“ на територији општине Ивањица („Сл. лист општине Ивањица“ бр.5/17): „Систем за оснежавање би такође, у коначном решењу, био ослоњен на акумулацију на Црној реци, одакле би се сирова вода препумпавала до локације Врхови а одатле гравитационо у цевоводе за оснежавање. Међутим, из истог разлога као и код санитарне воде тражило се прелазно решење, тако да је планирано снабдевање водом из Дукићког потока формирањем две акумулације укупне запремине око 13250 m³. Локације планираних акумулација – „микроводозахвата“ дефинисане су на основу морфологије

терена. Прва акумулација планирана је на коти 1450 мнм, запремине око 7750 м³ а друга на 1530 мнм запремине око 5500 м³. Просечна дубина воде у обе акумулације износиће око 2,5 м. Непосредно уз ова два језера планиране су пумпне станице из којих ће се вода пумпати у систем цевовода за оснежавање и вршити контрола и управљање системом. Мрежа је планирана дуж свих стаза. Положај мреже је унутар стаза како би се избегла додатна сеча стабала. Укупна дужина цевовода пречника Ø225 мм износи око 9 km. На мрежи су планиране бустер станице шахтног типа на сваких 100 m надморске висине, тако да их укупно има 14. Поред тога планиране су шахте за прикључак фиксних и мобилних уређаја за оснежавање, на сваких 50 m цеви, укупно око 180 шахти. Акумулациона језера су планирана изградњом преливних брана висине 5 m али је могућа измена решења израдом техничке документације. Потребно је размотрити могућност проширења и продубљивања природног корита Дукићког потока на локацији друге акумулације са облагањем водонепропусном фолијом и каменом како би се постигао што природнији амбијент. Низводно од акумулација мора се обезбедити минимални одрживи проток који ће осигурати несметано кретање и егзистенцију фауне тока, пре свега ихтиофауне“. Део примедбе који се односи на навођење осталих планираних објеката: систем за оснежавање, акумулациона језера, пумпне станице, цевоводи система за оснежавање, итд. Није прихваћен, с обзиром да наведени планирани објекти нису релевантни за предметну студију.

Примедба да би мониторинг отпадних вода требало да се обавља на излазу из сепаратора масти и уља, а праћење квалитета површинских вода из Дукићког потока би требало обављати на два места и то узводно и низводно од места улива предметних отпадних вода је прихваћена. У студији је назначено у оквиру поглавља 9 да ће се мониторинг отпадних вода вршити на излазу из сепаратора масти и уља, и измењен је део који се односи на праћење квалитета површинских вода Дукића потока и сада је јасно наведено је да ће се мониторинг површинских вода Дукићког потока обављати на два места и то узводно и низводно од места улива отпадних вода из сепаратора уља и масти у складу са важећим прописима и уредбама.

Примедба да је, према Закону о заштити природе („Сл. Гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-иср. и 4/16), ради ублажавања штетних последица на природу, које могу настати или су настале реализацијом радова или активности на заштићеном подручју или подручју еколошке мреже, правно лице, предузетник и физичко лице, односно Носилац пројекта, дужан је да спроведе компензационе мере у складу са решењем које доноси Министарство заштите животне средине на предлог Завода за заштиту природе Србије, а да ће се током извођења радова извршити сеча шумских површина, потребно је да као компензација за уклоњену вегетацију, надлежно Министарство на предлог Завода за заштиту природе Србије одреди компензационе мере је прихваћена. Обавеза Носиоца пројекта је да тражи и исходује компензацијске мере у складу са важећим законима РС. У студији у оквиру поглавља 8.1. додата је мера да је Носилац пројекта у обавези да у складу са Законом о заштити природе дужан да прво тражи и исходује, а касније и спроведе компензационе мере у складу са решењем које буде донело Министарство заштите животне средине на предлог Завода за заштиту природе Србије.

За примедбу да члан 7. Правилника о компензацијским мерама („Сл. Гласник РС“ бр. 20/10) прописује да се, у случају да није могуће спровести компензацијске мере, утврђује новчана накнада у вредности проузрокованог или предвиђеног оштећења природе и да се новчана накнада израчунава анализом губитка вредности или користи појединих

компоненти природе и њихове функције кроз време и одређује се употребом јединице процене из члана 6. став 3. овог правилника, да се новчани износ на име компензацијских мера уплаћује се на рачун прописан за уплату јавних прихода буџета Републике Србије је важно напоменути да је Носилац пројекта већ сада у обавези на основу одговора ЈП „Србијашуме“, број, 17139, од 07.11.2018. године на захтев за дознаку стабала за селу у оквиру ПП Голија обавезан да уплати накнаду од 4.948.748,55 динара на рачун ШГ Голија-Ивањица. Ово би свакако требало узети у обзир при одређивању будућих компензацијских мера које ће на крају издати Министарство животне средине.

Техничка комисија је утврдила да се увидом у предметну Студију, која се односи на само један мали сегмент Пројекта под називом Ски центар „Голија“, може се закључити да би требало имати увид у целокупни Пројекат који обухвата скијалишта и све пратеће инфраструктурне објекте (саобраћајнице, паркинге, угоститељске објекте, расвету и сл.), због сагледавања комплетног (кумулятивног) утицаја који ће овај Пројекат имати на животну средину. У Студији је наведено: „Планом детаљне регулације за Ски центар „Голија“ на територији општине Ивањица уређује се подручје у површини од 262,67 ха у оквиру зоне планираног скијалишта и дела туристичке целине Одвраћеница на планини Голији, док укупна површина приступног пута до ски центра на Голији са пратећим паркингом (предметно подручја) износи 1 ха 20 а 18m²“. Обрађивач је сагласан са закључком комисије да се предметна студија односи само на један мали сегмент целокупног пројекта ски центра Голија. У складу са тим је првенство био и конципиран Захтев за одлучивање о потреби процене утицаја, а на основу њега је и добијено Решење о обиму и садржају студије на основу којег је и израђена предметна студија. Као што је већ наглашено у ставу Обрађивача у оквиру тачке 17. остали објекти планираног Ски центра „Голија“ са претћом инфраструктуром (систем за оснежавање, акумулациона језера, пумпне станице, цевоводи система за оснежавање, угоститељски објекти, и сл.) нису релевантни за предметну студију.

Прихваћене су примедбе које се односе на усаглашавање списка законске регулативе.

Примедба да нигде нису наведени услови Србија шума, а у Изводу листа непокретности пише да је начин коришћења предметних парцела шума прве класе је прихваћена, у Студију је уврштен став ЈП „Србијашума“ поводом реализације пројекта развоја ски центра Врхови-Одвраћеница у ПП Голија, број 3249, од 06.10.2015. године.

Примедба да се неопходна сеча шума наводи тек у поглављу 6., а требало би да се обради у тачки 5.2 као и у мерама тачка 8.1. је прихваћена, те је у оквиру поглавља 5.2. додат је део који се односи на сечу шуме преузет из дознака стабала за сечу у оквиру ПП Голија (ЈП „Србијашуме“, број 17139, од 01.11.2018. године). У поглављу 8.1 на више места постоје мере које се односе на сечу шуме.

Примедба да у поглављу 6. на страни 92. у осмом пасусу дописати шта је реципијент за испуштање отпадних атмосферских вода након пречишћавања на сепаратору је прихваћена.

Примедба да у поглављу 6.2.15 Процена утицаја на генерисање отпада, треба допунити: Пре предаје на даље поступање овлашћеном оператеру, исходovati извештај о испитавању отпада пореклом из сепаратора. ЈП Скијалишта Србије су у обавези да склопе уговор са овлашћеним оператером за преузимање ове врсте отпада. Опасан отпад предавати у складу са Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово

попуњавање ("Службени гласник РС", број 17/2017) је прихваћена и студија у поглављу 6.2.15 допуњена у складу са примедбом.

Примедба да у истом поглављу иза пасуса „На основу важећег Закона о заштити животне средине дефинисано је да правно или физичко лице које обавља активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама које су једнаке или веће од прописаних, а које могу изазвати удес дужно је да у поступку процене утицаја пројекта на животну средину изради процену опасности од удеса“, непотребно јер предметни објекти нису СЕВЕСО је прихваћена.

Примедба да Поглавља 7.4 Мере превенције, приправности и одговора на удес и 7.5 мере отклањања последица удеса и санације треба преbacити у поглавље које се односи на мере (поглавље 8.8 Мере заштите од удеса) је прихваћена.

Примедба да је потребно преиспитати потребу прописивања мере у поглављу 8.1.1 Мере заштите ваздуха која гласи: „По почетку извођења пројектованих радова на изградњи приступног пута до ски центра Голија са пратећим паркингом, Носилац пројекта је у обавези да изврши контролно мерење квалитета ваздуха у зони утицаја планираних радова (при пуном капацитету) у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13.) је прихваћена. С обзиром да на предметној локацији не постоје мерења и резултати који се односи на калитет ваздуха, онда и ово контролно мерење у фази изградње непотребно јер не постоји референтна вредност у односу са којом би се они проверили. Са друге стране уколико у фази изградње објекта и дође до нарушавања квалитета ваздуха оно ће свакако бити локално оријентисано и кратког временском трајања.

Примедба да Обрађивач на страни 117 наводи: "Исправност и ефикасност средстава и опреме за сузбијање штетних гасова и прашине морају се редовно контролисати“, намеће питање која је то опрема и средства је прихваћена. Неведено се односило на техничку контролу машина за извођење радова што се тиче сузбијања штетних гасова, док се за сузбијање прашине више односило на редовно поливање терена водом. У том контексту за то не постоје средства и дефинисана опрема, па цела реченица губи смисао и избачена је из студије.

Примедба да је у тачки 8.3 мере организационог карактера прописана обавеза ангажовања надзорног органа са становишта заштите природних добара (који подразумева свакодневно присуство, са овлашћењима заустављања радова и сл.) и да треба навести по ком законском основу је прихваћена, образложено је да не постоји конкретан законски акт који дефинише ангажовање надзорног органа са становишта заштите природних добара, а препорука Обрађивача је да Носилац пројекта ангажује лице или из својих редова или екстерно који ће бити задужен по овом питању у току извођења радова. С тим у вези уместо формулације да Носилац пројекта „мора пре почетка радова да одреди надзорни орган ... обављати послове који су у функцији очувања животне средине“, у студији је измењено да је „Препорука Носиоцу пројекта да пре почетка радова да одреди надзорни орган ... обављати послове који су у функцији очувања животне средине“

Примедба да меру 159 треба брисати, с обзиром да се количине отпадних атмосферских вода не мере, као и део мере 25 у коме се такође спомиње уградња мерача није прихваћена. Мера 159 и део мере 25 не односе на количине отпадних атмосферских вода са саобраћајнице које се не мере, већ на пречишћене отпадне воде са паркинга које се преко сепаратора уља и масти упуштају у Дукића поток. Такође, постављање мерача за

континуално мерење количине отпадних вода је ускладу коментаром Техничке комисије, коју је обрађивач прихватио у целости.

Примедба да је непотребан мониторинг ваздуха, подземних вода и земљишта је прихваћена. Поновним разматрањем Обрађивач је сагласан да мониторинг подземних вода и земљишта није потребано радити за ову врсту пројекта због занемарљиво малог утицаја који ће пројекат имати на ове медије животне средине. Опис мониторинга ваздуха, подземних вода и земљишта, као и мере које су биле предвиђене у студији везаном за њихово спровођење су избачене из студије.

Примедба да у прописаном мониторингу површинских вода треба навести на основу ког правног акта је потребно исти вршити 4 пута годишње, дато је образложење да је број узорака на годишњем нивоу одређен је у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима ("Сл. гласник РС", бр. 33/2016), Прилог 2., тачка 3 – Минимални број узорковања код периодичних мерења, Табела 2.2. Годишња учесталост мерења и испитивања за остале технолошке отпадне воде са дисконтинуалним испуштањем. Став Обрађивача је да уколико се исте контролишу 4 пута годиње, да би исти принцип требало применити и на површинске воде у које се упуштају отпадне воде.

Примедба да Мониторинг атмосферске отпадне воде треба допунити у смислу да контрола квалитета отпадних вода обухвата редовне анализе узорака отпадних вода, пре и после њиховог третмана на сепаратору масти и уља а да ће основни параметри отпадних вода који ће се испитивати бири: **проток (минимални, максимални и средњи дневни)**, температура ваздуха, температура воде, барометарски притисак, боја, мирис, видљиве материје, таложиве материје (након 2 сата), рН вредност, БПК5, ХПК, садржај кисеоника, суви остатак, жарени остатак, губитак жарењем, суспендоване материје и електропроводљивост, а да је специфичне параметре потребно испитивати у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48 /12 и 1/16) је прихваћена.

Примедба да је локација за изградњу приступног пута до ски центра на Голији са пратећим паркингом на делу природног добра за који је одређен режим заштите III степена и да је пре почетка извођења радова потребно извршити сечу шумских површина, те да је пројектима је потребно предвидети и извести компензационе мере сходно законској регулативи ради ублажавања последица изазваних активностима везаним за изградњу саобраћајнице и паркинг простора, а за које је неопходно прибавити услове заштите природе, сходно Правилнику о компензацијским мерама, односно да је потребно, у делу Студије који се односи на "Мере заштите животне средине" описати компензацијске мере за ублажавање штетних последица на природу је делимично прихваћена. С обзиром на веома кратки рок и немогућности Носиоца пројекта да у предвиђеном року исходује компензационе мере сходно законској регулативи, није ни могуће исте описати у оквиру у делу Студије који се односи на "Мере заштите животне средине". С тим у вези у студији је прописана обавезна мера изходавања компензацијских мера према којима је Носилац пројекта у обавези да поступи када оне буду прописане од стране Министарства заштите животне средине на предлог Завода за заштиту природе.

Примедба да на страни 25 од 173, ставка 2.3. Усклађеност изабране локације са просторно-планским документима, треба додати да је локација пројекта дефинисана већ наведеном планском документацијом и Урбанистичким пројектом за изградњу паркинга 1 и приступног пута С1 – ски центар "Голија" на К.П.3444/2, 3444/3, 3454/4, 3454/5, 3446/4,

3454/7, 3454/9, 3445/4 К.О. Брусник, на територији општине Ивањица (потврда број: 350-131/2018-11 од 18.06.2018.године Општинске управе Ивањица, Одељења за урбанизам и комуналне послове) како је то предвиђено планским документом, за потребе урбанистичко-архитектонске разраде локације је прихваћена.

Примедба да наведени Урбанистички пројекат, између осталог, треба да садржи у својој документационој основи и услове релевантних надлежних институција, а да услове из Урбанистичког пројекта, а који нису прибављени у процедури Локацијских услова, треба користити у поступку израде студије, нарочито услове ЈП "Србијашуме" које свакако има своју надлежност на овој локацији је прихваћена

Примедба да Идејни пројекат, урађен у складу са наведеним Локацијским условима, мора да има Извештај ревизионе комисије Министарства и да треба приложити Извештај ревизионе комисије је прихваћена.

Примедба да "Програм праћења утицаја на животну средину" треба урадити за предметну локацију, за идентификоване утицаје, односно мере заштите животне средине за које су предвиђена евентуална циљана мерења, а да су у Студији, у овом поглављу дата "општа места" је прихваћена. У студији су дата предложена циљана мерења и предложене тачке мерења за предметну локацију.

Примедба Завода за заштиту природе Србије да у подпоглављима поглавља 2.4 „Приказ педолошких, геоморфолошких, геолошких, хидрогеолошких, хидрографских и сеизмолошких карактеристика терена“, недостају хидрографске карактеристике што треба додати и да је, у сваком подпоглављу неопходно је бар једном реченицом описати локацију на којој се предвиђа изградња приступног пута и њену непосредну околину је прихваћена.

Примедба да се у поглављу 2.7.1 „Флористичке карактеристике“ наводи: „Што се тиче флористичког диверзитета, на основу досадашњих истраживања флору Голије чини око 968 таксона - потребно је цитирати извор податка и прецизирати број за васкуларну флору с обзиром на то да према Студији заштите Парка природе Голија (2000. г.), тај број износи 724 је прихваћена.

Примедбе Завода за заштиту природе Србије које се односе на усаглашавање предметне Студије са Уредбом о изради Просторног плана подручја посебне намене Парк природе Голија и Уредбом о заштити Парка природе Голија, као и на навођење извора података су прихваћене.

Примедба да у поглављу 2.11 „Приказ података о постојећим привредним и стамбеним објектима и објектима инфраструктуре и супраструктуре“ треба описати услужне објекте и објекте за одмор који се налазе у непосредној близини подручја на којој се предвиђа реализација пројекта (објекти на Овраћеници која је најближа локацији на којој се предвиђа реализација пројекта) је прихваћена и у оквиру поглавља 2.11 у студији је додат кратак опис постојећих услужних објеката и објекта за одмор који се налазе на Овраћеници.

Примедба да у поглављу 5.8 „Анализа пејзажних карактеристика подручја“, где је у другом ставу наведено да ће утицај изградње ски центра бити „непосредан, сталан и дугорочан, а као мера биће примењено естеско уклапање новоизграђених објеката у природно окружење на адекватан начин" треба додати и да ће због непосредног, сталног и дугорочног утицаја бити примењене и мере компензације (како стоји у акту о заштити природе и каснијим поглављима у Студији процене утицаја), што се односи и на став два поглавља 6.2.14 „Процена утицаја на пејзажне карактеристике подручја" је прихваћена. Из поглавља 5.8 и 6.2.14 студије додато да ће због непосредног, сталног и дугорочног утицаја

бити примењене и мере компензације када оне буде издате од стране надлежног Министарства, а на предлог Завода за заштиту природе Србије.

Примедба да у поглављу 6.2.1 „Процена утицаја на загађење ваздуха“ треба извршити анализу утицаја, претпоставком попуњености паркинга простора у количини од 100% или мање, и кретањем тих возила приступним путем, те на тај начин доказити да неће бити загађења, да је након изградње и у току експлоатације потребно је радити мониторинг у који ће бити укључен и мониторинг аерозагађења и сходно резултатима могу се предузимати додатне одговарајуће мере за његово смањење, и да се нова детаљна анализа процене утицаја на загађење ваздуха од емисије издувних гасова на предметној локацији не ради након прве године експлоатације самог објекта, како стоји у ставу шест, потребно је овом проценом утицаја доказати да сходно планираној приступној саобраћајници и одређеном броју паркинг места неће бити негативног утицаја је делимично прихваћена. Наиме, на предлог техничке комисије Министарства заштите животне средине из студије је искључен мониторинг ваздуха у фази експлоатације предметног објекта. На састанку Техничке комисије одржаном 19.02.2019. чланови комисије су остали при ставу да мониторинг ваздуха није уобичјано спроводити за ову врсту пројекта. Обрађивач је у потпуности прихватио сугестију чланова техничке комисије и мониторинг ваздуха је искључен из студије. Образложење за прихваћење ове сугестије Обрађивач даје и у самој студији износећи став у оквиру поглавља 6.2.1. у студији наводи да „Повремено може доћи до прекомерне емисије гасова у ваздух, али локалног карактера, који нестаје смањењем интензитета саобраћаја и генерално се могу занемарити. Извори загађујућих материја су покретни (линијски), а емитовани загађивачи се дифузно распростиру дуж трасе посматране деонице.“ Осим тога, у оквиру студије додатно је уврштен и прорачун количина емитованих загађивача издувним гасовима у случају 100% попуњености паркинга, који показује да количине загађивача које се јављају током планиране експлоатације приступног пута и паркинга нису велике, и да њихове концентрације неће прелазити дозвољене вредности.

Допуна предметне Студије достављена је од стране обрађивача Студије, Предузећа за консалтинг, пројектовање и израду студија „Петрам“ д.о.о, из Београда, Цара Уроша 35/4, у електронској и штампаној форми дана 26.02.2019.године, након чега је уследио други састанак Техничке комисије када је сачињен Извештај број: 353-02-2241/2018-03 од 11.03.2019.године са оценом предметне Студије и предлогом да се на исту да сагласност. Закључак је да предметна Студија о процени утицаја на животну средину након извршене дораде/допуне, а на основу примедби Техничке комисије, Завода за заштиту природе Србије и Друштва за заштиту и очување птица Србије, сада садржи све неопходне податке и документацију на основу којих се може проценити подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја на стање животне средине на локацији и ближој околини у току извођења пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта.

На основу спроведеног поступка и предлога Техничке комисије, одлучено је као у диспозитиву.

Носилац пројекта је дужан да, у складу са чланом 28. став 1. Закона о процени утицаја на животну средину, у року од две године од дана добијања овог решења започне извођење пројекта из тачке 1. овог решења.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину.

На основу члана 33. Закона о процени утицаја на животну средину и члана 87. став 2. Закона о општем управном поступку, донето је Решење о трошковима поступка.

Ово решење је коначно у управном поступку.

Поука о правном средству: Против овог Решења није допуштена жалба. Носилац пројекта и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе надлежном суду у року од 30 дана од дана пријема овог решења, односно од дана објављивања у средствима информисања.

Доставити:

- Архиви
- Носиоцу пројекта
- Сектору за надзор и предострожност у животној средини
- Заводу за заштиту природе Србије
- Друштву за заштиту и очување птица Србије

